

गण्डकी कृषि-मौसम सल्लाह बुलेटिन

Gandaki Agro-met Advisory Bulletin (GAAB)

कृषि, उर्जा तथा जलस्रोत मन्त्रालय, गण्डकी प्रदेशद्वारा नेपाल कृषि अनुसन्धान परिषद्, जल तथा मौसम विज्ञान विभाग र ली-बर्डसँगको प्राविधिक सहकार्यमा जारी

वर्ष-१, अङ्क-१८

अवधि: वैशाख ०८-१४, २०८०

मिति: वैशाख ०८, २०८०

गत हप्ता (वैशाख ०१- ०७, २०८०) को मौसमी सारांश:

साप्ताहिक कुल वर्षा: साताको अन्ततिर मुस्ताङको मार्फामा ७.६ मि.मि वर्षा मापन भएको।

साप्ताहिक तापक्रम: मनाङको हुम्डे केन्द्रमा सबैभन्दा कम तापक्रम (-०.५ डिग्री सेल्सियस) र नवलपरासी (वर्दघाट-सुस्ता पूर्व) को दुम्कौलीमा अधिकतम तापक्रम (४३ डिग्री सेल्सियस) मापन भएको।

आगामी हप्ता (वैशाख ०८ -१४, २०८०) को मौसमी परिदृश्य:

मौसमी अवस्थाको सारांश: स्थानीय वायु र पश्चिमि वायुको प्रभावले आंशिक देखि सामान्य बदली रही साताको सुरुमा हिमाली/उच्च पहाडी भू-भागका थोरै, पहाडका केही र तराईका एक दुई स्थानमा हल्का वर्षाको सम्भावना रहेको। साताको मध्यमा हिमाल र पहाडका थोरै र तराईका एक दुई स्थानमा मेघ गर्जन सहित हल्का वर्षाको सम्भावना रहेको। साताको अन्तमा तराईमा सामान्यतया मौसम सफा रहने सम्भावना रहेको। अधिकतम र न्यूनतम तापक्रममा उल्लेखनीय परिवर्तन नहुने सम्भावना रहेको।

भौगोलिक क्षेत्र	प्रतिनिधित्व गर्ने क्षेत्र	वर्षा/ हिमपात	अधिकतम तापक्रम	न्यूनतम तापक्रम	बदली हुने सम्भावित अवस्था	महत्वपूर्ण मौसम (मेघ गर्जन, असिना, कुहिरो)	कैफियत (मौसम प्रणाली)
हिमाल/ उच्चपहाड	मनाङ, मुस्ताङ, म्याग्दी (अन्नपूर्ण, धौलागिरी र रघुगंगा गा.पा. को उत्तरी भेग), लमजुङ (दुधपोखरी, दोर्दी, मर्स्याङ्दी, क्वहोलासोथार गा.पा.का उत्तरी भेग), गोरखा (बारपाक सुलिकोट, चुमनुव्री, धार्चे, अजिरकोट गा.पा.का उत्तरी भेग), बागलुङ (ढोरपाटन न.पा., निसीखोला, तारखोला, तमानखोला गा.पा. का उत्तरी भेग)	हल्का हिमपात /वर्षा	उल्लेखनीय परिवर्तन नहुने	उल्लेखनीय परिवर्तन नहुने	आंशिक देखि सामान्य बदली रहने	मेघ गर्जन/ चट्याङ	साताको सुरु र मध्यमा थोरै स्थानहरूमा र अन्त्यमा एक-दुई स्थानमा हल्का हिमपात/वर्षाको सम्भावना रहेको।
पहाड	गोरखा, लमजुङ, म्याग्दी, बागलुङ, पर्वत, कास्की, स्याङ्जा र तनहुँ	हल्का वर्षा	उल्लेखनीय परिवर्तन नहुने	उल्लेखनीय परिवर्तन नहुने	आंशिक देखि सामान्य बदली रहने	मेघ गर्जन/चट्याङ	साताको सुरुमा केही तथा मध्यमा थोरै स्थानहरूमा र अन्त्यमा एक-दुई स्थानमा हल्का वर्षाको सम्भावना रहेको

गण्डकी कृषि-मौसम सल्लाह बुलेटिन

Gandaki Agro-met Advisory Bulletin (GAAB)

तराई	नवलपरासी (बर्दघाट सुस्ता पूर्व), तनहुँ र स्याङ्जाको दक्षिणी क्षेत्र/कालीगण्डकी आसपास	हल्का वर्षा	उल्लेखनीय परिवर्तन नहुने	उल्लेखनीय परिवर्तन नहुने	साताको सुरु र मध्यमा आंशिक बदली, अन्त्यमा मौसम सामान्य तथा सफा रहने	मेघ गर्जन/चट्याङ	साताको सुरुमा थोरै र मध्यमा एक-दुई स्थानमा हल्का वर्षाको सम्भावना रहेको
------	--	-------------	--------------------------	--------------------------	---	------------------	---

कृषि सारांश:

- मकैमा अमेरिकी फौजी कीरा (Fall Armyworm) को प्रकोप देखिन सक्ने भएकोले बालीको नियमित अनुगमन गरी कृषि सल्लाह बमोजिमको व्यवस्थापनको उपायहरू अवलम्बन गर्नुहोस्।
- सुन्तलाजात फलफूल बालीमा औँसा कीरा व्यवस्थापनको लागि सिफारिस अनुसारको प्रोटीन बेट छर्न सुरु गर्नुहोस्।
- कफीको सेतो गवारोको वयस्क निस्कने र फुल पार्ने समय भएकोले व्यवस्थापनको लागि काण्डको चर्केको बोक्रा रगडेर हटाई १०% को बोर्डोपेष्ट बनाएर लेप लगाउनुहोस्।
- गाई-भैंसीमा लम्पी स्किन डिजिजको शंका लागेमा तुरुन्त नजिकैको पशु सेवा शाखा वा भेटेरिनरी अस्पताल तथा पशु सेवा विज्ञ केन्द्रमा सम्पर्क गरी उचित व्यवस्थापनका उपायहरू अपनाउनुहोस्।
- मौसम बदली हुँदा कुखुरामा सि.आर.डि., कक्सिडियोसिस, एसाइटिस जस्ता रोगहरू देखिन सक्ने भएकोले खोरमा आवश्यक तापक्रमका साथै भेन्टिलेसनको व्यवस्था मिलाउनुहोस्।
- कास्की, तनहुँ, लमजुङ, स्याङ्जा, पर्वत र म्याग्दी जिल्लामा बंगुरको संक्रामक रोग अफ्रिकन स्वाईन फिभर देखा परेकोले उक्त रोगको रोकथामको लागि बंगुरपालक कृषकले आफ्नो फार्ममा जैविक सुरक्षाका उपायहरू प्रभावकारी रूपमा अवलम्बन गर्नुहोस्।

कृषि सल्लाह:

- चैते धानमा रासायनिक मलको प्रयोग १२५:४०:४० केजी क्रमशः नाइट्रोजन, फस्फोरस र पोटासियम, २ केजी जिंक तथा १ केजी बोरोन प्रति हेक्टरको दरमा प्रयोग गर्नुहोस्। नाइट्रोजनको स्रोत मल प्रयोग गर्दा तीन भागमा विभाजन गरी नाइट्रोजनको एक तिहाइ तथा फस्फोरस र पोटासियमको पूरा मात्रा धान रोप्ने बेलामा प्रयोग गर्नुहोस्।
- जेठ-असारमा रोप्ने वर्षे धानको गुणस्तरीय बीउको समयमै व्यवस्था मिलाउनुहोस्।
- गहुँ तथा तोरी बाली काट्ने, सुकाउने, चुट्ने तथा भिन्ड्याउने समय भएको हुँदा मौसमको पूर्व जानकारी लिएर मात्र फसल भिन्ड्याउने व्यवस्था मिलाउनुहोस्।
- गहुँ तथा तोरी बालीको अवशेषहरू (नल, गट्टे, भुस आदि) नजलाउनुहोस्। यसरी अवशेषहरू जलाउँदा अर्गानिक कार्बन, आवश्यक पोषक तत्वहरूको नोक्सान हुने तथा वातावरणमा प्रतिकूल प्रभाव पर्ने भएकाले उक्त प्रयोगको साटो वैकल्पिक प्रयोगहरू जस्तै: बालीका अवशेषहरूलाई जोतेर खेतमा मिलाउने, गाईवस्तुलाई खुवाउने, कुहाएर मल बनाउने आदि गर्नुहोस्।

गण्डकी कृषि-मौसम सल्लाह बुलेटिन Gandaki Agro-met Advisory Bulletin (GAAB)

➤ गहुँवालीको बीउ छनोट गर्दा सिंदुरे तथा कालोपोके रोग संक्रमण नभएको यकिन गरेर मात्र छनोट गर्ने व्यवस्था मिलाउनुहोस्।

➤ मकैमा अमेरिकी फौजी कीरा (Fall Armyworm) को प्रकोप देखिन सक्ने भएकोले बालीको नियमित अनुगमन गर्नुहोस्। वयस्क कीराको संख्या र क्षतिको आंकलन गर्न बत्ती वा फेरोमोन पासो (Fall Armyworm Lure) प्रति ३ रोपनीमा १ वटा पासोको दरले प्रयोग गर्नुहोस्। प्रकोप बढी भएमा इमामेक्टिन बेन्जोएट ५% एस.जी. १ ग्राम प्रति ३ लिटर पानी वा स्पिनोस्याड ४५% एस.सी. १ एम.एल. प्रति ३ लिटर पानी वा स्पाइनोटेरम ११.७% एस.सी. ०.५ एम.एल. प्रति लिटर पानीमा मिसाई बोट भिज्ने गरी ७ दिनको फरकमा २-३ पटक छर्नुहोस्। एउटै विषादी पटक-पटक प्रयोग नगरी आलोपालो गरी छर्नुहोस्।

स्रोत: कृषि ज्ञान केन्द्र, कास्की
चित्र नं. १ मकैमा अमेरिकी फौजी कीरा र यसले पुऱ्याएको क्षति

➤ तरकारी बालीहरूमा लाही कीराको प्रकोप देखिएमा अवस्था हेरी प्रभावित भाग नष्ट गर्नुहोस् र नीमजन्य विषादी (०.०३ % एजाडिराक्टिन) ५ एम.एल. प्रति लिटर पानीमा मिसाई एक हप्ताको फरकमा छर्ने गर्नुहोस् वा प्रकोप बढी देखिएमा फ्लोनिकामिड ५०% डब्ल्यु.जी. १ ग्राम प्रति ३ लिटर पानीमा मिसाई १२-१५ दिनको फरकमा २-३ पटक छर्नुहोस्।

➤ नर्सरी बेड र भर्खरै सारेको तरकारी बेर्नामा फेद कटुवा कीराको प्रकोप देखिन सक्ने भएकोले नियमित अनुगमन गर्नुहोस् र प्रकोप व्यवस्थापनको लागि क्लोरपाईरीफस १६% ईसी ०.५ मिलि प्रतिलिटर पानीमा मिसाएर बेर्नाको फेद वरिपरिको माटो भिज्नेगरी छर्नुहोस्।

➤ उच्च पहाडमा लगाइएको २०-२५ से.मि. उचाई भएका आलुको बोटलाई उकेरा दिनुहोस्। उकेरा दिँदा वा माटो चढाउँदा त्यान्द्रामा चोट नलाग्ने गरी गर्नुहोस्।

➤ बीउ आलु तथा खायन आलुलाई कोल्ड स्टोरमा राख्ने तयारीमा हुनुहुन्छ भने क्युरिडका लागि दुई हप्ता राखी राम्रोसँग ओभाएका, बोक्रा बाक्लो भएका, नकुहिएका, चोटपटक नलागेका र स्वस्थ २५-५० ग्राम तौल भएका आलुका दानालाई बीउको रूपमा छनोट गर्नुहोस् र अन्यलाई खायन आलुको रूपमा कोल्ड स्टोरमा भण्डारण गर्नुहोस्। प्याकिड गर्दा बोराको भित्र र बाहिर किसान/किसान समूहको नाम, आलुको जात, बीउको स्तर, खायन वा बीउ के प्रयोजनको लागि हो उल्लेख गरी कोल्डस्टोरमा भण्डारण गर्नुहोस्।

➤ आलु भण्डारणमा जोताहा पुतलीको नोक्सानी नियन्त्रण गर्नको लागि बोझोको गानोको धुलो २ ग्राम प्रति केजी का दरले मिसाउनुहोस् वा तितेपातीका टुक्रा आलुको तह मिलाई राख्नुहोस्। यो उपचार विधि २ महिनाको फरकमा दोहोर्याउनुहोस्। बीउ आलुको हकमा २ एम.एल. मालाथियन (५०% ई.सी.) प्रति लिटर पानीमा मिसाई छर्नुहोस्।

➤ लहरे तरकारी बालीको तयारी बेर्ना देहाय बमोजिमको लगाउने दुरीमा खाडल खनेर मलखाद हाली लगाउनुहोस्। बेर्ना तयार नभएको खण्डमा देहाय बमोजिमका बालीका बीउ खाडलमा रोप्नुहोस्।

गण्डकी कृषि-मौसम सल्लाह बुलेटिन Gandaki Agro-met Advisory Bulletin (GAAB)

बाली	लगाउने दुरी मिटर (लाईन-लाईन × बोट- बोट)	गोबर मल (प्रति रोपनी)	युरिया (प्रति रोपनी)	डीएपी (प्रति रोपनी)	म्यूरियट अफ पोटास (प्रति रोपनी)
काँक्रो (खुला सेचित)	१.२ मिटर × १ मिटर	१.५ टन	१३ केजी	७ केजी	८ केजी
काँक्रो (हाईब्रिड)	१ मिटर × ०.८ मिटर	१.५ टन	१३ केजी	७ केजी	८ केजी
घिरौला	२ मिटर × २ मिटर	१ टन	१३ केजी	१० केजी	८ केजी
फर्सी	२ मिटर × २ मिटर	१.५ टन	११ केजी	१३ केजी	८ केजी
करेला	२ मिटर × १ मिटर	१ टन	१३ केजी	१० केजी	८ केजी
जुकिनी	०.९ मिटर × ०.९ मिटर	१.५ टन	११ केजी	१३ केजी	८ केजी
लौका	२ मिटर × २ मिटर	१ टन	१३ केजी	१० केजी	८ केजी

- मध्यपहाडी क्षेत्रमा फल समूहका तरकारी (खुर्सानी, भण्टा, गोलभेंडा, भेंडे खुर्सानी, अकबरे खुर्सानी) का उपलब्ध सूचीकृत जातहरूको तयारी बेर्ना रोप्नुहोस्।
- लहरेबालीमा फल कुहाउने औँसाको प्रकोप हुन सक्ने भएकोले क्यूल्यूरयुक्त बोटल ड्र्याप जमिनको सतहबाट ४० सेमी उचाईमा प्रति रोपनी १ वटाको दरले राख्नुहोस्। त्यस्तै फलफूल बालीमा मिथाइल यूरिनलयुक्त बोटल ड्र्याप प्रति रोपनी २ वटाको दरले राख्नुहोस्। यसरी राखेका ड्र्यापहरू १५ दिनको फरकमा फेर्नुहोस् वा दुई थोपाको दरले ल्यूरो थप्नुहोस्।
- गोलभेंडामा डडुवा रोग देखिएमा रोगी पात र हाँगा नष्ट गरी हावा खेल्ने वातावरण बनाउने र डाइमेथोमर्फयुक्त विषादी १.५ देखि २ ग्राम प्रतिलिटर पानीमा मिसाई बोट भिज्ने गरी छर्नुहोस्।
- गोलभेंडामा टुटा कीराको समस्या देखिएमा पहेंलो चिपकने पासो र टि.एल.एम. ल्यूरोसहितको ओटा-टी ड्र्यापको प्रयोग गरी अनुगमन गर्नुहोस्। प्रकोप बढी देखिएमा क्लोरान्त्रानिलिप्रोल १८.५% एस.सी. १ एम.एल. प्रति ३ लिटर पानीमा मिसाई वा स्पिनोस्याड ४५% एस.सी. १ एम.एल. प्रति ३ लिटर पानीमा मिसाई बोट भिज्ने गरी १२-१५ दिनको फरकमा २-३ पटकसम्म छर्नुहोस्।
- गोलभेंडाका जरामा गाँठा बनाउने जुका (नेमाटोड) को संक्रमण भएमा जराको वृद्धि रोकिन जान्छ र माटोबाट पर्याप्त मात्रामा खाद्य तत्व लिन नसकी बोट ओइलाउने हुन्छ। यस जुकाको व्यवस्थापनको लागि संक्रमित बोट हटाइ खाल्डोमा पुर्ने वा जलाउने व्यवस्था मिलाउनुहोस्। तोरी, रायो, निम आदिबाट बनेको पिना २५०-३०० ग्राम प्रति वर्ग मिटरका दरले माटोमा मिलाई बेर्ना रोप्नुहोस्। जंगली भण्टा, बिहि आदिसँग कलमी गरी तयार गरिएका गोलभेंडाका कलमी बेर्ना लगाउनुहोस्।
- अदुवा लगाउने समय भएकाले प्रति रोपनी २५० केजी अदुवाको बीउ गानोको व्यवस्था मिलाउनुहोस्। बीउ उपचारका लागि मेन्कोजेवयुक्त विषादी २ ग्राम र कार्वेन्डाजिमयुक्त विषादी १ ग्राम प्रतिलिटर पानीमा मिसाई बीउ गानोलाई ३० मिनेटसम्म डुबाउनुहोस् र एक दुई दिन छायाँमा राख्नुहोस्। बीउ रोप्दा ४-५ सेमी गहिरो कुलेसो बनाई ३० सेमी × ३० सेमी दुरीमा रोपी माटोले पुर्नुहोस्। रोपिसकेपछि धानको भुस, पराल, स्याउला आदिले छापो दिनुहोस्।
- तापक्रम बढ्दै जाँदा सुन्तलाजात फलफूल बालीमा पात खन्ने कीरा र कत्ले कीराको प्रकोप बढ्दै जाने भएकोले बगैँचा निरीक्षण गरी पात खन्ने कीरा व्यवस्थापनको लागि स्पिनोस्याड ४५% एस.सी. १ एम.एल. प्रति ३ लिटर पानीमा मिसाएर १२ देखि १५ दिनको फरकमा २-३ पटक छर्नुहोस् र कत्ले कीरा व्यवस्थापनको लागि खनिज तेल १०-१५ एम.एल. प्रति लिटर पानीमा मिसाई बोट भिज्ने गरी १५ दिनको फरकमा २-३ पटक छर्नुहोस्।

गण्डकी कृषि-मौसम सल्लाह बुलेटिन Gandaki Agro-met Advisory Bulletin (GAAB)

- सुन्तलाजात फलफूल बगैँचामा पात खन्ने खपटेको समस्या देखिएमा कीरा रहेको पात टिपेर नष्ट गर्नुहोस् र प्रकोप बढी भएमा क्लोरोपाइरिफस २०% ई.सी. १.५ एम.एल. प्रति लिटर पानीमा मिसाई छर्कनुहोस्।

चित्र नं.२ सुन्तलाजात फलफूलमा लाग्ने पात खन्ने खपटे र त्यसको लार्भाले पुन्याएको क्षति

- सुन्तलाजात फलफूल बालीमा फूल फुलेर दाना लाग्न थालेकाले चाइनिज औसा कीरा व्यवस्थापनको लागि प्रोटीन बेट छर्न सुरु गर्नुहोस्। प्रोटीन बेट छर्दा एक भाग विषादीयुक्त तयारी प्रोटीन बेटमा दुई भाग पानी मिसाई हरेक तीन बोट मध्ये एक बोटको तल्लो हाँगाको एक वर्ग मिटर क्षेत्रफलमा पातहरु राम्ररी भिज्नेगरी ७ दिनको फरकमा छर्नुहोस्।
- सुन्तलाजात फलफूल बालीमा दाना लागिसकेपछि सुक्ष्म खाद्यतत्व व्यवस्थापनका लागि मल्टिप्लेक्स २.५ एम.एल प्रति लिटर पानीमा मिसाई बोट भिज्ने गरी छर्कनुहोस्।
- कफीको सेतो गवारोको वयस्क निस्कने र फुल पार्ने समय भएकोले व्यवस्थापनको लागि काण्डको चर्केको बोक्रा रगडेर हटाई १०% को बोर्डोपिण्ट लगाउनुहोस्।
- कफी बगैँचामा सिन्दुरे रोगको अनुगमन गर्नुहोस्। कफीको पातमा सुन्तला रङ्गका थोप्लाहरु वा सिन्दुरजस्तो धुलो देखिएमा सिन्दुरे रोगको संक्रमण भएको हुनसक्छ। उक्त रोगको व्यवस्थापनको लागि बगैँचाभित्र छहारी कम गरी ४०% सम्म प्रकाश छिर्ने व्यवस्था मिलाउनुहोस्, रोग लागेका हाँगा वा पातहरु संकलन गरी जलाउनुहोस् र १% को बोर्डो मिश्रण सम्पूर्ण बोट भिज्नेगरी छर्नुहोस्।
- लिचीमा सुलसुले (Litchi mite) को आक्रमण भएमा पात गुज्मुज्ज हुने, दोब्रिने र खैरो मखमल (Brown velvety growth) जस्तो लक्षण देखा पर्ने हुनाले लक्षण देखा परेका पातहरु टिपेर नष्ट गरी बोटमा प्रोपारगाइट ५७% इसी विषादी ३ मि.लि प्रति लिटर पानीमा मिसाएर ७ दिनको फरकमा २-३ पटक छर्नुहोस्।

स्रोत: plantwise.org

चित्र नं.३ लिचीमा सुलसुलेले पुन्याएको क्षति

गण्डकी कृषि-मौसम सल्लाह बुलेटिन Gandaki Agro-met Advisory Bulletin (GAAB)

- मौसम बदली हुँदा कुखुरामा बर्ड फ्लू रोगको प्रकोप बढ्न सक्ने भएकाले जैविक सुरक्षामा विशेष ध्यान दिनुहोस्। एकैपटक धेरै कुखुरा बिरामी भई उच्च मृत्युदर देखिएमा तुरुन्तै नजिकैको भेटेरिनरी प्रयोगशालामा लगी नमूना परीक्षण गराउनुहोस्।
- स्थानीय कुखुरापालन गर्ने कृषकहरूले रानीखेत, गम्बोरो र फावल पक्स जस्ता रोगहरू विरुद्ध खोप लगाउनुहोस्।
- खोरेत, चरचरे र भ्यागुते रोग विरुद्ध खोप लगाउने समय भएकोले नजिकैको प्राविधिकसँग सम्पर्क गरी आफ्ना पशु वस्तुहरूलाई समयमा नै खोप लगाउनुहोस्।
- कास्की, तनहुँ, लमजुङ, स्याङ्जा, पर्वत र म्याग्दी जिल्लामा बंगुरको संक्रामक रोग “अफ्रिकन स्वाईन फिभर” देखा परेकोले उच्च सतर्कता अपनाउनुहोस्। उक्त रोगको संक्रमण दर तथा मृत्युदर उच्च रहेको, रोग रोकथामका लागि खोप नभएको र रोग लागेपछि प्रभावकारी उपचार समेत नहुने हुँदा रोग लाग्नबाट जोगाउन जैविक सुरक्षाका उपायहरू अपनाउनुहोस्। फार्ममा प्रवेश गर्नु पूर्व १० ग्राम भिरकोन प्रति लिटर पानीमा मिसाई तयार गरिएको झोलले राम्रोसँग स्प्रे गरेर प्रवेश गर्नुहोस्।
- अफ्रिकन स्वाईन फिभर देखिएका स्थानमा कृषकले देहाएका विषयहरूमा ध्यान पुऱ्याउनुहोस्।
 - बंगुरलाई खेर गएका खानेकुरा (Swill) खुवाउनेले कम्तीमा आधा घण्टा उमालेर मात्र खुवाउनुहोस्।
 - खरिद गरी ल्याइएका बंगुर कम्तीमा ३० दिन क्वारेन्टिनमा राख्नुहोस् र रोग नदेखिएको खण्डमा मात्र फार्ममा भएको बंगुरसँग मिसाउनुहोस्।
 - फार्ममा जैविक सुरक्षा कडा गरी मानिस तथा सवारी साधनको अनावश्यक आवत-जावतमा रोक लगाउनुहोस्।
 - रोगी बंगुरको विक्री वितरण नगर्नुहोस्।
 - खोर पूर्ण रूपले खाली गरी सरसफाई र निसंक्रमण गरी कम्तीमा ४० दिनपछि मात्र निरोगी बंगुरहरू राख्नुहोस्।
- नवलपरासी वर्दघाट सुस्ता पूर्व, स्याङ्जा र म्याग्दी जिल्लामा गाई-भैंसीमा लम्पी स्किन डिजिज पुष्टी भइसकेको र अन्य जिल्लाहरूमा पनि मिल्दोजुल्दो लक्षणहरू देखा परेको हुँदा कृषकहरू सतर्क रहनुहोस्। गाई-भैंसीमा उच्च ज्वरो, छालामा खटिरा र गिर्खा देखा परी घाउ, दूध उत्पादनमा हास र खुट्टा सुन्निई टेक्न नसक्ने जस्ता लक्षण देखा परेमा तुरुन्त नजिकैको पशु सेवा शाखा वा भेटेरिनरी अस्पताल तथा पशु सेवा विज्ञ केन्द्रमा सम्पर्क गर्नुहोस्।
- लम्पी स्किन डिजिज रोकथाम तथा नियन्त्रणका लागि कृषकले देहाएका उपायहरू अपनाउनुहोस्
 - लक्षण अनुसारको उपचार विधि अपनाउनुहोस्।
 - गाई भैंसीको ओसार पसार नगर्नुहोस् र फार्ममा जैविक सुरक्षाका उपायहरू पूर्ण रूपमा पालना गर्नुहोस्।
 - यो रोग कीराबाट सर्ने हुँदा फार्म र फार्मको वरिपरि सरसफाई र निसंक्रमण गर्नुहोस्।
- ग्रासकार्प माछा पालनको समय भएको हुनाले पोखरी तयार गर्नुहोस्। पोखरी तयार गर्दा ५०० केजी प्रति हेक्टरका दरले चुनाको प्रयोग गर्नुहोस्।
- पानी सुकाई मलजल गरी तयार गरेको माछा पोखरीमा १ देखि १.५ मिटर गहिराई हुने गरी पानी भरी बढीमा १५,००० नयाँ भुरा प्रति हेक्टरका दरले राख्नुहोस्।
- माछाका भुरा सम्भव भएसम्म विहानको समयमा ढुवानी गर्नुहोस्। दिउँसोको समयमा ढुवानी गर्नुपरेमा भुरा राखेको पाकेटमा

गण्डकी कृषि-मौसम सल्लाह बुलेटिन Gandaki Agro-met Advisory Bulletin (GAAB)

केही टुक्रा बरफ राखी प्रत्यक्ष घाम नपर्ने गरी ढुवानीको व्यवस्था मिलाउनुहोस्।

- माछा पोखरीको वरिपरी चट्याङको जोखिम बढी हुने भएकोले वर्षा र चट्याङ परेको समयमा माछा पोखरी नजिक नजानुहोस्। हावाहुरी लाग्दा माछा पोखरीमा पातपतिङ्गर पर्ने र पोखरीमा अक्सिजनको मात्रा घट्ने हुँदा पोखरीबाट पातपतिङ्गर हटाउनुहोस्।
- मौसम बदली भए सँगै माछामा सेतो थोप्ले रोग लाग्ने हुनाले माछाका भुरालाई ६.० पी.पी.एमका दरले मालाकाईट ग्रीनको झोलमा आधा घण्टा ढुवाई पोखरीमा छोड्नुहोस्।
- हावाहुरी, पानी, चट्याङ पर्दा पशुपन्छी तथा पशुपन्छीको खोर/गोठ भित्र पानी तथा बाछिटा पर्न नदिन आवश्यकता अनुसार त्रिपालको प्रयोग गर्नुहोस्। भिजेको भुस वा सोत्तर हटाई ओभानो सोत्तर वा भुस राख्नुहोस्। प्रतिकूल मौसमको समयमा चरनमा रहेका पशुहरु चट्याङको जोखिममा रहने हुँदा सुरक्षित स्थानमा राख्ने व्यवस्था मिलाउनुहोस्।
- हरियो घाँसको अभाव हुने समय भएकोले पशुको आहारमा खनिज तत्वको कमी हुने हुँदा तोकिएको मात्रा अनुसार पशुको आहारमा खनिज मिसाएर खुवाउनुहोस्। वयस्क पशुलाई युरिया मोलासेस मिनरल ब्लक ३०० ग्राम प्रति दिनका दरले चाट्न दिनुहोस् र प्रशस्त मात्रामा पानी पिउन दिनुहोस्।
- वर्षे घाँस लगाउने समय भएकोले मकै, जुनेलो, टियोसेन्टी, सुडान, बाजरा जस्ता घाँसेबालीहरु लगाउनुहोस्।

विशेषज्ञ समूह:

क्र.सं.	नाम थर	पद/कार्यक्षेत्र	कार्यालय
१	मिन कुमार अर्याल	सि.डि.मे.	जल तथा मौसम विज्ञान कार्यालय, पोखरा
२	रमेश आचार्य	बाली विज्ञ	कृषि अनुसन्धान निर्देशनालय, गण्डकी प्रदेश
३	सरोज अधिकारी	बागवानी विज्ञ	बागवानी अनुसन्धान केन्द्र, मालेपाटन, पोखरा
४	लोक नाथ अर्याल	कीट विज्ञ	बागवानी अनुसन्धान केन्द्र, मालेपाटन, पोखरा
५	डा. राजेश चौधरी	पशु चिकित्सक	पशुपन्छी तथा मत्स्य विकास निर्देशनालय, गण्डकी प्रदेश
६	रविनसन अधिकारी	मत्स्य विकास अधिकृत	मत्स्य विकास केन्द्र, मिर्मी, स्याङ्जा
७	ज्योती क्षेत्री	कृषि अर्थ विज्ञ	कृषि, उर्जा तथा जलस्रोत मन्त्रालय, गण्डकी प्रदेश
८	सिर्जना थापा	बागवानी विकास अधिकृत	कृषि, उर्जा तथा जलस्रोत मन्त्रालय, गण्डकी प्रदेश